

Nové výzvy, nebo stejná témata v novém kontextu? Výroční konference International Society of Addiction Journal (ISAJE) 2010

MIOVSKÝ, M.

Centrum adiktologie Psychiatrické kliniky 1. LF UK v Praze a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze

Citace: Miovský, M. (2010). Nové výzvy, nebo stejná témata v novém kontextu? Výroční konference International Society of Addiction Journal (ISAJE) 2010. *Adiktologie*, (10)2, 130–132.

Hostitelskou zemí letošní výroční konference International Society of Addiction Journal Editors (ISAJE) 2010 je Česká republika. Ve dnech 30. září až 3. října tak proběhne pro náš obor jedna z nejvýznamnějších akcí. Vnímám svěřeni organizace konference do našich rukou též jako projev důvěry i jako výzvu pro další aktivní zapojení do činnosti ISAJE.

Česká republika má díky časopisu *Adiktologie* stálého člena ISAJE od roku 2003. Od samotného začátku se zde zapojujeme do práce na různé úrovni, ať již v rámci pracovní skupiny pro neanglicky tištěné časopisy, nebo jako organizátoři či spoluorganizátoři některých aktivit (jako byl např. průzkum v oblasti kritérií a pravidel pro recenzní řízení s rukopisy článků užívajících kvalitativní metody atd.).

Letošní ročník je z hlediska obsahu něčím nový, něčím konzervativní. Z mého osobního pohledu se v něm velmi dobře zrcadlí současná témata i hlavní výzvy naší odborné společnosti a z tohoto úhlu pohledu se domnívám, že stojí za to pozastavit se u některých bodů programu. Jedním z programových ohnisek, jimž je dlouhodobě věnována pozornost, jsou editorské a vydavatelské standardy. Gerhard Bühringer tím postupně propojuje diskuse na související témata z předešlých ročníků a daří se mu integrovat je do kon-

zistentního rámce směřujícího k vytvoření standardu a sjednocení publikační praxe v klíčových oblastech.

Druhým ohniskem, které začíná postupně dostávat stále pevnější tvar, je tzv. *addictionary*. Je stále více zřejmé, že právě slovník základních pojmů, převodník těchto pojmů mezi jednotlivými jazyky a současně jejich přesnější výklad budou jedním z nejdůležitějších úkolů pod patronací asociace. Kerstin Stenius před sebou bude na letošním zasedání mít nelehký úkol v podobě nastrukturování celé práce. Současně, když sleduji právě diskusi o slovníku v závislostech (*Addictionary* – tento půvabný název slovník dostal, pokud mě paměť neklame, na zasedání v Bar Harbor v USA), bude velmi těžké propojit moderní trendy v terminologii a současně repektovat historickou tradici terminologie jednotlivých jazykových oblastí. Samotná anglická terminologie bude jistě nabízet mnoho zásadních podnětů nejen ve vztahu k termínům, jako je *addiction / dependence* – když se podívám na ruskou tradici užívání termínu *narcologia*, německý termín *Sucht* nebo španělský *adicción / dependencia*, myslím, že tato pracovní skupina má před sebou velmi náročný cíl.

Došlo do redakce: 16 / ČERVEN / 2010

Přijato k tisku: 18 / ČERVEN / 2010

Korespondenční adresa: Doc. PhDr. Michal Miovský, Ph.D. / mmioovsky@adiktologie.cz / Centrum adiktologie Psychiatrické kliniky 1. LF UK v Praze a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, Ke Karlovu 11, 120 00 Praha 2

V programu se letos objevuje několik tradičních témat, která dnes již jednak mají základní zpracování ve společné publikaci *Publishing Addiction Science*¹ a jednak v podobě různých souvisejících diskusí probíhají jak kuloárně, tak v rámci programu předchozích ročníků. Takovými to evergreeny jsou konflikty zájmů (letos blok koordinovaný Peterem G. Millerem a Tomem Baborem), digitalizace odborných časopisů (blok koordinovaný Andreou Mitchel), etické otázky (blok koordinovaný Tomem McGovernem) či dlouhobý projekt vytvářející elektronickou formu tutorialu pro mladé začínající autory (koordinuje Peter M. Miller). Samozřejmostí každoroční konference je pak zasedání valné hromady členů ISAJE, letos spojené s volbami téměř kompletního vedení asociace, včetně prezidenta a viceprezidenta. To samo o sobě není obvyklá situace, neboť je tím jednak vybočeno ze zvyklosti postupné výměny vedení a jednak po dvou posledních prezidentech (Gerhard Bühringer a Robert Balster) nebude jistě snadné nalézt na posty prezidenta a viceprezidenta osobnosti navazující na jejich práci a reprezentující mnohovrstevnatost asociace dovnitř i navenek.

Jako každý rok budou i letos představeny profily dvou nových členských časopisů a je potěšující, že se stále každý rok rozšiřuje tematické portfolio v našem oboru a asociace se postupně rozrůstá. Otázkou možná je, zda by v brzké budoucnosti nebylo možné spolu s tímto pozitivním trendem otevřít též otázku motivace stávajících členů ISAJE k aktivnějšímu zapojení do činnosti společnosti. Je škoda, že dnes existuje poměrně hluboký příkop mezi aktivním jádrem společnosti a relativně početnou částí spíše pasivních členů. Zde bezpochyby leží jedno z témat dalších výročních konferencí při hledání zdrojů motivace pro aktivnější zapojení více členů.

Součástí doprovodného programu konference v Praze bude několik workshopů. Workshopy povedou přední šéfredaktoři amerických časopisů, jako jsou prof. Babor, prof. Balster, prof. McGovern a prof. Miller. Tyto workshopy budou zdarma a budou otevřeny pro širší odbornou veřejnost. Podrobnosti o nich najdou čtenáři na internetových stránkách Centra adiktologie (www.adiktologie.cz) v průběhu měsíce srpna.

V letošním roce se v programu objevila další zajímavá témata. Jedním z nich jsou praktické komplikace a překážky autorů z neanglicky hovořících zemí při publikování v anglicky tištěných časopisech a zejména pak časopisech s impakt faktorem (IF). V tomto směru očekávám zahájení kontinuální diskuse na toto citlivé téma, ve kterém vidím stále nepřiměřeně rozevřené nůžky znesnadňující publikační vstup této početné skupině autorů. Pro mě samotného má toto téma mj. ještě zajímavý rozměr v oblasti aplikace

1/ T. F. Babor, K. Stenius, S. Savva & J. O'Reilly (Eds.) *Publishing Addiction Science: A Guide for the Perplexed*. London: International Society of Addiction Journal Editors. Publikace dostupná v PDF formátu na internetových stránkách ISAJE /PARINT.

Jeden z workshopů povede prof. Peter G. Miller (na fotografii spolu s autorem článku), který českému časopisu *Adiktologie* významně pomáhá např. ve zlepšování formálních parametrů kvality pro potřeby indexování v mezinárodních databázích

kvalitativních metod, která je z hlediska jazykové citlivosti ještě více zranitelná než při publikování tradičních, kvantitativně orientovaných sdělení. Převažující narativní diskurz těchto prací proto může představovat ještě větší překážku v publikování v této kategorii časopisů. Tato překážka se bohužel v dlouhodobém horizontu může projevat v posilování izolovanosti některých výzkumných témat atd.

Osobně se velmi těším na zcela nový bod jednání ISAJE, kterým je otevření tématu systematické spolupráce mezi ISAJE a univerzitami. Vidím v něm budoucnost a styčné plochy na mnoha úrovních. Užší vazba mezi těmito světy je přitom logická. Pregraduální i postgraduální studijní programy v našem oboru mají mj. připravovat studenty na publikování výsledků jejich práce jak v oblasti kliniky, tak výzkumu. Jak magisterské, tak doktorské programy v oboru tedy představují pro ISAJE silné partnery pro společné projekty směřující ke kultivaci publikační praxe, zvyšování publikačních dovedností studentů a absolventů atd. Vidím zde perspektivu v samotném publikování, tvorbě publikačních pravidel, knihovnictví atd. Současná finanční krize je myslím další důvod, proč hledat do budoucna efektivnější řešení našich společných problémů (mj. stále se zvyšující scientometrické požadavky, finanční náročnost realizace výzkumu atd.), nutí hledat např. nové zdroje financování atd. Univerzity a výzkumné instituce jsou z mého pohledu přirozeným nejbližším partnerem asociace a domnívám se, že by letošní konference měla nejen téma otevřít, ale současně artikulovat konkrétní termíny a strategie rozvoje spolupráce v této oblasti a konkrétní cíle pro nejbližší období.

U posledních dvou témat jsem si položil otázku, zda jsou to vlastně nová témata, nebo jen logické vyústění před-

chozích diskusí v měnícím se širším společenském a ekonomickém rámci. Možná všechno dohromady. Co je ale nutno reflektovat, je fakt, že celosvětově se náš obor nenachází v dobré ekonomické kondici, a v kombinaci s mnoha citlivými až kontroverzními tématy bychom se tím měli zabývat. Nenarážím tím pouze na vícekrát diskutované téma zániku a dramatické restrukturalizace některých významných odborných oborových knihoven, ale také na to, že nelze zavírat oči nad problematiku politickou a ekonomickou podporou některých citlivějších výzkumných oblastí. Myslím si, že bychom se měli více otevřeně věnovat tématům, jako je publikování prací v oblasti harm reduction, primární prevence atd. Propasti, které zde existují, jsou velmi hluboké. Nemyslím, že by primárním problémem bylo to, že by nebyl do tisku např. přijat rukopis z dané oblasti. Jistě je ale problém, pokud je určitá oblast cíleně dlouhodobě podfinancována (nebo jsou naopak selektivně podporovány oblasti stojící v rozporu s evidence based přístupem), existuje v ní zřetelně méně kvalitních výzkumných projektů s kvalitními výstupy a následně je daný fakt použit jako argument dehonestující danou tematickou oblast a znevažující již dosažené výsledky výzkumu. I přes nesporné kvalitní publikované práce v prestižních časopisech je stále problematika harm reduction nahlížena jako „choulostivá“ a výzkum je podpo-

rován z veřejných zdrojů relativně méně. V kontrastu s tím můžeme sledovat množství balastu a málo kvalitních sdělení o primární prevenci v šedé zóně méně prestižních časopisů. Je přitom zřetelná disproporce ve finanční podpoře mezi příklady obou oblastí a je zároveň zřejmé, že publikační prostor zde hraje významnou roli. Tím se dostávám až k poslednímu tématu svého příspěvku, tedy tématu public relations v ISAJE a obecně tématu popularizace vědy a vědecké práce v našem oboru. Zde s univerzitami opět sdílíme společný problém a popularizace výsledků vědecké práce by neměla být omezena na simplifikující zkratky v masmédiích, reprezentující to, co daný novinář pochopil, či spíše nepochopil ze zdrojového článku. Zdá se mi proto, že program letošního ročníku není pouze reflexí posunu „starých“ témat do jiného kontextu, ale že je současně otevřením témat nových.

(Autor je členem ISAJE od roku 2003, je členem pracovní skupiny pro neanglicky tištěná odborná periodika a spolupodpovídá za obsah internetových stránek ISAJE. Je současně též spoluautorem jedné z kapitol učebnice o publikování v oblasti závislosti – viz odkaz v článku – která se věnovala problémům publikování prací aplikujících kvalitativní přístup a metody. V roce 2010 je vedoucím organizačního výboru výroční konference ISAJE konané v Praze.)

Tři roky, čtyři měsíce a jedenáct dnů Kamila Kaliny

RADIMECKÝ, J.

Centrum adiktologie Psychiatrické kliniky 1. LF UK v Praze a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze

Citace: Radimecký, J. (2010). Tři roky, čtyři měsíce a jedenáct dnů Kamila Kaliny. *Adiktologie*, (10)2, 132–133.

Doc. MUDr. et PhDr. Kamil Kalina, CSc., rozeslal dne 13. 6. 2010 „tém, kterých se to týká“ e-mail s následující informací: „Ke dni 18. června 2010 končím po třech letech, čtyřech měsí-

cích a jedenácti dnech svoje působení ve funkci ředitele sekce protidrogové politiky Úřadu vlády České republiky, národního protidrogového koordinátora a výkonného místopřed-

Došlo do redakce: 30 / ČERVEN / 2010

Přijato k tisku: 30 / ČERVEN / 2010

Korespondenční adresa: PhDr. Josef Radimecký, Ph.D., MSc. / radimecky@adiktologie.cz / Centrum adiktologie Psychiatrické kliniky 1. LF UK v Praze a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, Ke Karlovu 11, 120 00 Praha 2